

Verslag ledenavond d.d. 25 januari 2012

*Aanwezig: 26 personen*

*Sprekers: Reint Wobbes en Albert Erik de Winter*

*Onderwerp: begraven in de provincie Groningen*

Lezing met diavoorstelling

De sprekers en aanwezigen worden door Hennie van harte welkom geheten en een gezellige avond toegewenst.

Reint geeft daarna een lezing met plaatjes over alle zaken die te maken hebben met het begraven in vroeger tijden.

Sinds de bouw van de kerken wilde men natuurlijk het liefst dichtbij het godshuis begraven worden. De notabelen in de kerk en het overige volk rondom de kerk, indien men althans geen grote zondaar was, want dan kwam je in niet-gewijde grond. Toen in het begin van de 19<sup>e</sup> eeuw het begraven in de kerk verboden werd om hygiënische redenen, werden grotere terreinen, vaak buiten het dorp, hiervoor ingericht. Ze werden begraafplaatsen genoemd, behalve sommige Rooms Katholieke begraafplaatsen, daar plaatste men dan een kapel en mocht de plaats met recht een kerkhof worden genoemd. Een 'voordeel' van het stoppen met begraven rondom de kerk was dat er minder geruimd hoefde te worden. Moesten de graven eerder na 'verrotting', soms al na tien jaar, geruimd worden, op de begraafplaatsen kunnen de doden langer ongemoeid blijven. Aan de knekelhuizen kwam toen ook een einde.

Reint liet voorbeelden zien van hoe je na je dood nog op kon vallen, dit gold vooral voor de notabelen: door de plek, opvallende zerken en borden, die opgehangen werden in de kerk. Hij liet veel voorbeelden zien van allerlei zerken: van bombastisch versierd tot een sobere steen. De begraafplaats was een neerslag van de maatschappelijke orde.

Heel vroeger schonk men ook wel een epitaaf ter nagedachtenis aan een belangrijk persoon. Zo is in de Hippolytuskerk van Middelstum een te zien van wijlen pastoor Egbert Onsta, overleden in 1476.

Na de pauze vertelde Albert Erik de Winter dat graven nadat geen onderhoud meer kan worden gepleegd door de nabestaanden, sommige zerken 'ten dode zijn opgeschreven'. Dit kan gebeuren door verzakking. Hij liet prachtige foto's zien van hoe de natuur de graven overwint. De groei van nieuwe scheuten van bomen bij graven moet men tegen houden.

Maar een mooie varen kan geen kwaad. De insteek is immers kerken ( begraafplaatsen) in het groen. Bij restauratie moet bv. bij het opnieuw metselen van een muurtje voor een grafplaat, een paar gaten open gelaten worden voor kleine dieren zoals muizen, salamanders, padden enz. Vaak huizen bij de kerkhoven en begraafplaatsen veel vogels. Zo ook roofvogels. Het is dus de bedoeling de natuur, in de goede zin van het woord, z'n gang te laten gaan. Ook toonde hij, hoe men met eenvoudige ingrepen, goede resultaten kan krijgen bij restauratie werkzaamheden. Veel inwoners van de provincie Groningen zijn hiermee bezig en vinden het leerzame en een fijne bezigheid. Het is ten slotte een stukje geschiedenis.

De gemeente heeft al een gedeelte van achterstallig onderhoud aan de begraafplaats van Middelstum voltooid. Het is de bedoeling om het geheel er beter uit te laten zien. Daar horen de graven niet bij. Dat zal in het oudste gedeelte door vrijwilligers gedaan moeten worden. Hennie roept de leden op zich aan te melden om een keer mee te helpen op een mooie zomerdag. In ieder geval gaan Kees Geut en Hennie aan de slag om een groep bij elkaar te krijgen. Misschien zijn er nu al leden, die een paar keer mee willen werken. Meldt u aan.

Hennie dankt de spreker en wenst ieder wel thuis.

Hilda



De foto's zijn beschikbaar gesteld door Landschapsbeheer Groningen.

